

MUSEU
DEL TER

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Ajuntament
de Manlleu

TERRITORI
PATRIMONI
COMUNITAT

EDIFICI
COL·LECCIONS
PÚBLIC

COBIA
MANLEUENCA

15 ANYS EXPLORANT LA FUNCIÓ SOCIAL DEL MUSEU

El 23 de juny de l'any 2019 el Museu del Ter va fer 15 anys. Des de la seva inauguració, l'any 2004, es va incorporar al divers univers dels museus reivindicant el model de Museu de Territori i Societat. Què volia dir? El reconeixement que el patrimoni sobre el qual ha de treballar el Museu anava més enllà de Manlleu i de l'antiga filatura de can Sanglas, i la vocació de servei i de construir vincles estables amb la comunitat.

El Pla de museus 2030 del Departament de Cultura reivindica el reforç de la funció social dels museus en el cinquè objectiu estratègic:

MUSEU ORIENTAT A LES COL·LECCIONS

MUSEU ORIENTAT ALS VISITANTS

MUSEU ORIENTAT A LA COMUNITAT

Enfortir la vinculació entre la societat i el museu ampliant l'accés, la participació i les funcions socials i educatives. [El museu](...) Ha d'estimular la participació en els relats, les exposicions i els programes, promoure el

diàleg sobre temes d'actualitat que preocupen els ciutadans, i col·laborar amb altres equipaments culturals i agents per satisfer necessitats i abordar reptes socials. Ha de reforçar el vincle amb la ciutadania per connectar i compartir el patrimoni amb la gent, contribuint a millorar l'educació i el benestar de la població. S'espera que els museus contribueixin a les polítiques que promouen l'educació i l'aprenentatge al llarg de tota la vida, el desenvolupament econòmic i la inclusió social.

Per a nosaltres la implicació social del Museu té a veure amb un posicionament, en podríem dir també actitud. És a dir, amb la construcció d'una cultura organitzativa (transversal) de compromís amb l'entorn. Compromís per assegurar l'accessibilitat de la institució, compromís a millorar la representativitat dels nostres relats incorporant grups socials tradicionalment oblidats (democratitzar la memòria) i compromís amb la participació, fent permeable la programació del Museu a les demandes i necessitats de l'entorn.

És una tasca complexa. No sempre s'enfronta amb èxit, no aconseguim donar resposta a totes les situacions ni oferir solucions màgiques, però en aquestes pàgines que us presentem de projectes i impactes potser trobareu alguna experiència que us faci pensar que, com canten els Manel, a vegades, ens en sortim.

I, a vegades, ens en sortim.

I, a vegades, una tonteria de sobte ens indica que ens en sortim.

I, a vegades, una carambola de sobte ens demostra que ens en sortim.

Exposició “Sardanes a Manlleu. Una història de cultura i lleure”

L'any 2019 es van complir noranta anys de la fundació, l'any 1929, de l'Agrupació Sardanista Manlleu. Des de finals del segle XIX a Manlleu les sardanes gaudien del favor popular, com ho demostra la intensa activitat sardanista documentada a la ciutat en les dècades anteriors a la fundació de l'Agrupació. L'exposició va proposar un viatge pels més de cent anys d'història de la sardana a Manlleu. S'hi van exposar més de 300 imatges provinents de diferents fons fotogràfics, material audiovisual del fons Carles Molist i s'hi podien escoltar sardanes de compositors manlleuencs.

La inauguració es va fer amb una ballada de sardanes davant del Museu amb la cobla els Lluïsos de Taradell, que van repetir les sardanes de la primera audició de l'Agrupació Sardanista Manlleu de l'any 1929.

VÍDEOS DE CARLES
MOLIST

773

visitants

**UN ANY DE PROJECTES I TREBALL
CONJUNT AMB L'AGRUPACIÓ
SARDANISTA MANLLEUENCA, QUE
HA COMPLERT 90 ANYS**

Desvetllem la memòria de la sardana a Manlleu

Per preparar l'exposició del 90 anys de l'Agrupació Sardanista Manlleu vam organitzar una activitat típica del Museu: els tallers de fotografia històrica. Les i els sardanistes de Manlleu es van implicar en un procés participatiu de recuperació i documentació de fotografies.

182

fotografies
documentades

1302

fotografies
digitalitzades

11

sessions

Manlleu al projecte “Fer de músic”

Vam presentar i iniciar una participació en el projecte “Fer de músic” del Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí, un treball per a la recuperació, preservació i divulgació de la memòria dels músics històrics del món de la sardana i les cobles-orquestres de Catalunya. La presentació va anar a càrrec de Jordi Molina, tenora i compositor, i Gerard Cruset, director del Museu de la Mediterrània. I vam anunciar la incorporació al projecte de la manlleuenc Fina Dalmau, i el manlleuenc Pep Poblet.

CONSULTAR EL
PROJECTE

**UN PROJECTE DEL MUSEU
DE LA MEDITERRÀNIA
DE RECUPERACIÓ,
CONSERVACIÓ I
DIVULGACIÓ DE MEMÒRIA
DELS MÚSICS.**

Les dones del tèxtil al Ter. Renovació de l'exposició permanent

Visibilitzar el paper de les dones en la història i incorporar el seu punt de vista al relat del museu ha estat un dels nostres objectius. La recerca

feta durant anys i l'exposició temporal "Xinxes, puges i fabricantes. Les treballadores del tèxtil al Ter" de l'any 2018 va permetre plantejar un altre pas endavant reforçant la presència de les dones a l'exposició permanent en un àmbit específic que recorda que les dones eren la mà d'obra majoritària de les fàbriques tèxtils, i ocupaven els esglaons de jerarquia i salarials més baixos, fent doble jornada a la fàbrica i a casa i patint la violència masculina.

**UN ÀMBIT ESPECÍFIC QUE RECORDA
QUE LES DONES EREN LA MÀ D'OBRA
MAJORITÀRIA DE LES FÀBRQUES
TÈXTILS**

Taller "Una majoria invisible. Les dones a la fàbrica"

El Museu disposa des de fa alguns cursos d'una activitat adreçada als centres educatius que vol fer reflexionar als joves sobre les condicions laborals, de vida i sobre la invisibilitat de les dones treballadores en la història i amb una mirada al present. És una activitat que tot i les dificultats a poc a poc es va consolidant.

312

alumnes

**ACCIÓ EDUCATIVA
AMB PERSPECTIVA DE
GÈNERE**

Visites amb perspectiva de gènere

El Museu ha incorporat també a les visites guiades la perspectiva de gènere. A més a més, en dates assenyalades, com el 8 de març –Dia Internacional de les Dones– o el 25 de novembre –Dia internacional per a l'eliminació de la violència envers les dones–, s'organitzen visites temàtiques que centren la mirada en el gènere.

**8 DE MARÇ
DIA INTERNACIONAL DE
LES DONES**

**25 DE NOVEMBRE
DIA INTERNACIONAL
PER A L'ELIMINACIÓ DE
LA VIOLÈNCIA ENVERS
LES DONES**

Xinxes, puges i fabricantes" a Ripoll

L'exposició temporal sobre les treballadores del tèxtil al Ter produïda pel museu l'any 2018 va fer una itinerància, el mes de març de 2019, a Ripoll coincidint amb el Dia Internacional de les Dones.

488

visitants

Els Tonis de Manlleu declarats Festa Tradicional d'Interès Nacional

UNA FITA LLARGAMENT TREBALLADA PER L'ENTITAT AMB LA COL·LABORACIÓ DEL MUSEU

El Govern de la Generalitat va declarar el 5 de març de 2019 la festa dels Tonis de Manlleu com a Festa Tradicional d'Interès Nacional. Una fita llargament treballada per l'entitat amb la col·laboració del Museu. Ho vam celebrar el diumenge 2 de juny amb un itinerari urbà amb les banderes i els carros dels Tonis amb final al Museu del Ter, amb un acte de lliurament del reconeixement als Tonis i a l'Ajuntament. L'acte va acabar amb el Ball del Ciri a la plaça del Museu.

Les antigues banderes dels Tonis al Museu

L'entitat ha confiat al Museu la conservació del seu patrimoni. L'any 2019 els Tonis han fet lliurament al Museu del Ter de les banderes antigues per ser custodiades. La donació es va fer en el marc de la festa de lliurament del reconeixement com a Festa Tradicional d'Interès Nacional.

L'ENTITAT HA CONFIAT AL MUSEU LA CONSERVACIÓ DEL SEU PATRIMONI

Implicació en les dinàmiques locals

Al llarg de l'any el Museu ha participat i col·laborat amb múltiples iniciatives locals com la Fira Alterna't, el Festival de curtmetratges, la Festa Major, la Festa del Serpent, la Festa del Porc i la Cervesa, etc.

Espai de reunió i trobada

El Museu, especialment l'Auditori Roca, acull cursos, jornades, reunions, processos de participació i altres activitats organitzades per entitats, empreses i institucions de la ciutat i el territori. En total, 3.426 persones han fet ús de les instal·lacions del Museu l'any 2019.

3426
persones

UN ESPAI PER A CURSOS, JORNADES, REUNIONS, PROCESSOS DE PARTICIPACIÓ I ALTRES ACTIVITATS

L'acció educativa al Museu del Ter

El públic global de l'acció educativa del Museu del Ter ha estat l'any 2019 de 10.609 persones, el 39% del públic del Museu. Aquesta xifra inclou els tallers i activitats de la tradicional "Oferta educativa" que fem els museus, però també el públic de les activitats específiques que fem amb partenariats diversos amb els centres educatius del nostre entorn, amb

activitats creades a mida. Creiem en la importància del Museu com a agent educatiu i considerem que el pes relatiu de l'acció educativa en el conjunt dels públics és una mostra del compromís social del Museu.

Hi vam reflexionar genèricament en l'article "Construir compromís amb l'educació des dels museus locals" a *Més enllà del binomi cultura i educació: aproximacions des de l'àmbit local*, CERC – Diputació de Barcelona

39%

del públic del Museu

10609

alumnes

EL PES RELATIU DE L'ACCIÓ EDUCATIVA EN EL CONJUNT DELS PÚBLICS ÉS UNA MOSTRA DEL COMPROMÍS SOCIAL DEL MUSEU

Tallers, visites guiades i sortides per als centres educatius

L'any 2019 el Museu ha ofert als centres 24 activitats educatives diferents sobre la història de la industrialització i la biodiversitat del Ter.

7.793 alumnes han participat en alguna d'aquestes activitats de l'oferta educativa del Museu, com: "Investiguem l'estat de salut del riu", "Una majoria invisible. Les dones a la fàbrica", "Els habitants del riu" o "Tecnologia hidràulica: la força de l'aigua", entre moltes altres.

24 ACTIVITATS EDUCATIVES DIFERENTS SOBRE LA HISTÒRIA DE LA INDUSTRIALITZACIÓ I LA BIODIVERSITAT DEL TER

7793
alumnes

#MUSEUDELTER

Construint vincles amb els centres educatius

Més enllà de l'oferta pròpia d'activitats treballem per enfortir els vincles amb la comunitat educativa del nostre entorn, amb moltes altres estratègies. Destaquen el projecte "Magnet, aliances per a l'èxit educatiu", impulsat per la Fundació Jaume Bofill, amb l'Institut del Ter, els projectes d'aprenentatge-servei, la participació en l'aula oberta dels centres de secundària de Manlleu i altres activitats puntuals. Hi han participat 2816 alumnes.

2816

alumnes

 REPORTATGE
MAGNET

DESTACA EL PROJECTE "MAGNET, ALIANCES PER A L'ÈXIT EDUCATIU", IMPULSAT PER LA FUNDACIÓ JAUME BOFILL, AMB L'INSTITUT DEL TER

<https://magnet.cat/>

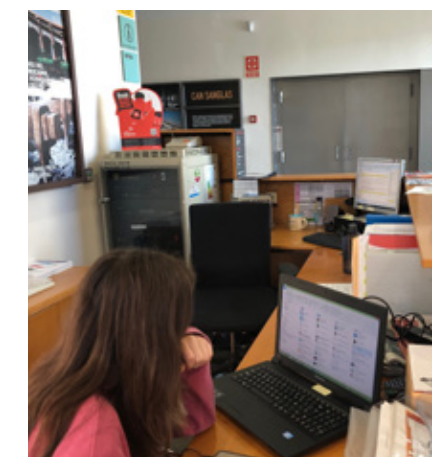

El Museu, aula oberta

El Museu és també un espai obert a altres situacions educatives. Durant l'any 2018 ha acollit les pràctiques d'alumnes d'aula oberta dels centres d'educació secundària de Manlleu i ha ofert possibilitats de formació pràctica i d'experiències de desenvolupament personal en un entorn laboral. Durant el darrer any, sis alumnes han participat en aquest programa.

6

alumnes

Aprentatge-Servei per restaurar maquinària d'impremta

Un grup de sis alumnes de La Salle Manlleu van dur a terme la restauració i consolidació de maquinària històrica de la centenària impremta Gràfiques Manlleu amb el suport i assessorament de tècnics del Museu i un antic treballador de l'empresa. Aquest treball es va reflectir en l'exposició

dedicada al centenari de Gràfiques Manlleu. L'activitat es va desenvolupar en 15 sessions de treball de dues hores.

15

sessions

SIS ALUMNES DE LA SALLE MANLLEU VAN DUR A TERME LA RESTAURACIÓ I CONSOLIDACIÓ DE MAQUINÀRIA HISTÒRICA DE LA CENTENÀRIA IMPREMTA GRÀFIQUES MANLLEU

15a edició de la Setmana Ambiental de Manlleu

El 2019 es va dur a terme la primera setmana d'abril, amb una plantada de llavors i plançons a l'horta de can Sanglas i una plantació d'arbres de ribera autòctons a la zona de l'embarcador del Ter que van comptar amb la participació de 425 alumnes dels centres educatius de Manlleu.

UNA PLANTADA DE LLAVORS I PLANÇONS A L'HORTA DE CAN SANGLAS I UNA PLANTACIÓ D'ARBRES DE RIBERA AUTÒCTONS

425

alumnes

Viralització de l'espai web "Coneix el riu"

L'any 2009 el Centre d'Estudis del Rius Mediterranis, l'àrea ambiental del Museu, va estrenar l'espai web "Coneix el riu" que proposava una passejada virtual a la vora del riu i que donava claus per conèixer el bosc de ribera, els ocells i altres animals que hi viuen. El web permetia escoltar el cant dels principals ocells de riu que podem trobar a la vora del Ter. En el seu moment va tenir bona acollida i ha estat un recurs molt utilitzat. L'any 2019, 10 anys després de la seva creació, el web s'ha viralitzat extraordinàriament gràcies a l'aplicació que permet

escoltar el cant dels ocells, amb usuaris de tots els continents. Concretament, 72.678.622 usuaris únics, mentre que l'any 2018 el web n'havia tingut 6.356. Per aquest motiu, s'ha iniciat la traducció del web al castellà i a l'anglès, i s'hi ha incorporat un nou apartat per donar a conèixer les activitats d'educació ambiental del Museu del Ter.

72
MILIONS
d'usuaris únics

107

 MILIONS
de sessions

<https://coneixelriu.museudelter.cat/>

10 ANYS DESPRÉS DE LA SEVA CREACIÓ, EL WEB S'HA VIRALITZAT EXTRAORDINÀRIAMENT GRÀCIES A L'APLICACIÓ QUE PERMET ESCOLTAR EL CANT DELS OCELLS

Wifi gratuït al Museu del Ter amb el projecte europeu WIFI4EU

Des de finals de l'any 2019 el Museu disposa de Wifi gratuït que dona servei a tots els espais de l'equipament i al seu entorn al passeig del Ter gràcies a la iniciativa WIFI4EU, un mecanisme d'ajuda de la Unió Europea a la prestació d'accés gratuït a xarxes wifi en espais públics interiors o exteriors.

DONA SERVEI A TOTS ELS ESPAIS DE L'EQUIPAMENT I AL SEU ENTORN AL PASSEIG DEL TER

“Memòries del Ter” a El 9 TV

L'any 2017 el Museu del Ter i El 9 TV van signar un conveni per al desenvolupament conjunt del programa “Memòries del Ter”, un espai de documentals produïts pel Museu del Ter, vinculats a les exposicions temporals i activitats de recerca i divulgació presentat per Carles García, director del Museu. L'any 2019 es va estrenar el capítol 18 sobre els represaliats pel franquisme a Manlleu. El programa s'ha pogut veure sencer durant tot l'any gràcies a la reemissió regular.

ES VA ESTRENAR EL CAPÍTOL 18 SOBRE ELS REPRESALIATS PEL FRANQUISME A MANLLEU

Exposició “No se'n parlava. Els represaliats i represaliades pel franquisme a Manlleu”

Inaugurada l'11 desembre de 2018 s'ha pogut visitar al Museu fins al mes de maig de 2019. Fou comissariada per les historiadores Imma Domènech i Assumpta Tort, i mostrava els

mecanismes de la repressió franquista com una estratègia orquestrada amb finalitat d'escament per estendre la por i la submissió dels vençuts. L'exposició presentava la llista dels represaliats, i explica la diversitat de circumstàncies viscudes mitjançant la presentació de 16 perfils biogràfics, 9 de masculins i 7 de femenins.

1427
visitants

L'ANY 2019 S'HA FET L'EDICIÓ DIGITAL DEL CATÀLEG DE L'EXPOSICIÓ A CÀRREC D'IMMA DOMÈNECH I ASSUMPTA TORT

Activitats de l'exposició "No se'n parlava"

**VAM PARLAR DE COM
LA REPRESSIÓ VA
AFECTAR LES DONES
I DE LA DEPORTACIÓ
DE REPUBLICANS
MANLLEUENS ALS
CAMPS NAZIS, ENTRE
ALTRES**

Es va programar un cicle de quatre conferències d'especialistes per aprofundir en alguns aspectes de la repressió, per exemple, com va afectar les dones, i les deportacions de republicans, entre els quals molts manlleuencs, als camps nazis. Es van fer també visites guiades a càrrec de les comissàries de la mostra.

234

participants

Caminada popular "La Guerra Civil i la repressió franquista a Manlleu"

La XIII Caminada Popular de Barris pel Civisme i la Convivència que organitzen les associacions de veïns de diferents barris de Manlleu amb la col·laboració del Museu va transcórrer per alguns espais emblemàtics de la Guerra Civil i la repressió franquista. Va finalitzar al Museu per visitar "No se'n parlava. Represaliats i represaliades pel franquisme a Manlleu".

70

participants

**VA TRANSCÓRRER
PER ALGUNS ESPAIS
EMBLEMÀTICS DE LA
GUERRA CIVIL I LA
REPRESSIÓ FRANQUISTA**

Exposició "100 anys de Gràfiques Manlleu"

El 27 de setembre de 2019 es va inaugurar l'exposició temporal *100 anys de Gràfiques Manlleu*. Un projecte global amb fort arrelament local per celebrar el centenari de l'empresa

**L'ANTIGA IMPREMTA MANLLEUENCA IMPRIMEIX ACTUALMENT
6.000 MILIONS D'ETIQUETES CADA ANY PER AL SECTOR ALIMENTARI,
ES PODEN IDENTIFICAR PERQUÈ L'EMPRESA HI INCORPORA, MOLT
PETITA, LA MÀ ESQUERRA DE L'ESCUT DE MANLLEU**

Repasava la història de Gràfiques Manlleu des de 1919 quan els Contijoch, cansaladers i matalassers, creen

la impremta. Incloïa material gràfic original de l'arxiu de l'empresa i una mostra d'antiga maquinària conservada a les col·leccions del Museu i de la mateixa empresa. L'antiga impremta manlleuena imprimeix actualment 6.000 milions d'etiquetes cada any per al sector alimentari. Les etiquetes impreses a Gràfiques Manlleu es poden identificar perquè l'empresa hi incorpora, molt petita, la mà esquerra de l'escut de Manlleu.

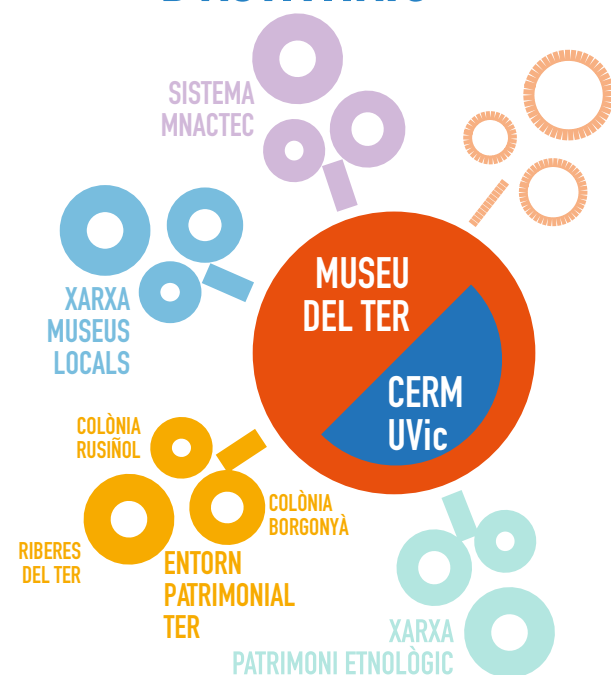
802

visitants

Un museu en xarxa

AQUEST TREBALL EN XARXA NODREIX I AJUDA A DESPLEGAR EL CONJUNT D'ACTIVITATS

El Sistema Territorial del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial de la Direcció General de Cultura Popular o el Consell Assessor dels Museus d'Osona són alguns dels marcs d'interrelació del Museu. Aquest treball en xarxa en programes conjunts, jornades i trobades nodreix i ajuda a desplegar el conjunt d'activitats del Museu del Ter.

Exposició "Manlleu i l'esperanto" a la Biblioteca

Manlleu tenia des de principis de segle XX una presència activa de col·lectius socials esperantistes: Esperanta Amo i la Societat Esperantista Amikeco. L'agost de 1919, la ciutat va acollir el 8è Congrés Nacional d'aquesta llengua,

L'AGOST DE 1919, LA CIUTAT VA ACOLLIR EL 8È CONGRÉS NACIONAL D'AQUESTA LLENGUA

creada per Ludwik Lejzer Zamenhof el 1887. La mostra s'ha centrat en aquesta trobada d'esperantistes que va aplegar nombrosos seguidors d'arreu del país. Es va veure a la Biblioteca Municipal de Manlleu, producte de la col·laboració entre la biblioteca i el Museu la tardor de 2019. Joan Arimany, ha estat el comissari de la mostra.

En el programa de Museu de Suport Territorial

El Pla de museus de Catalunya 2030 del 2017 recull el nou programa de Museu de Suport Territorial "per articular i ordenar l'acció d'uns museus que presten serveis de caràcter estable a d'altres equipaments patrimonials i gestionen béns culturals d'un territori, a més de les seves col·leccions". El Departament de Cultura està desplegant aquest nou programa, i l'any 2019 el Museu del Ter s'hi ha incorporat i ha iniciat el projecte. El programa coincideix amb la vocació territorial del Museu, que ha desplegat des de fa molts anys una intensa activitat en el territori que va molt més enllà del municipi de Manlleu, amb el desenvolupament de recerca, serveis, assessorament i activitats.

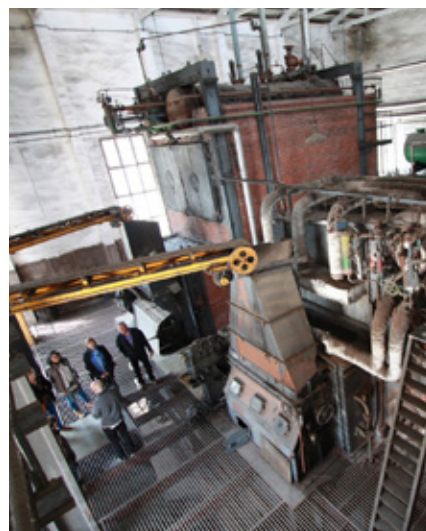
EL MUSEU HA DESPLEGAT DES DE FA MOLTS ANYS UNA INTENSA ACTIVITAT EN EL TERRITORI QUE VA MOLT MÉS ENLLÀ DEL MUNICIPI DE MANLLEU

Visites a les Colònies industrials del Ter: Rusiñol i Borgonyà

El Museu ofereix la visita a aquests dos importants conjunts industrials del Ter en tres modalitats de visita: en grup organitzat no-educatiu, com a activitat per a grups escolars, i per a visitants individuals el primer diumenge de mes la colònia Rusiñol, i el tercer diumenge la colònia de Borgonyà. Les nostres guies han acompanyat 3.315 persones per conèixer les colònies del Ter l'any 2019.

3315
visitants

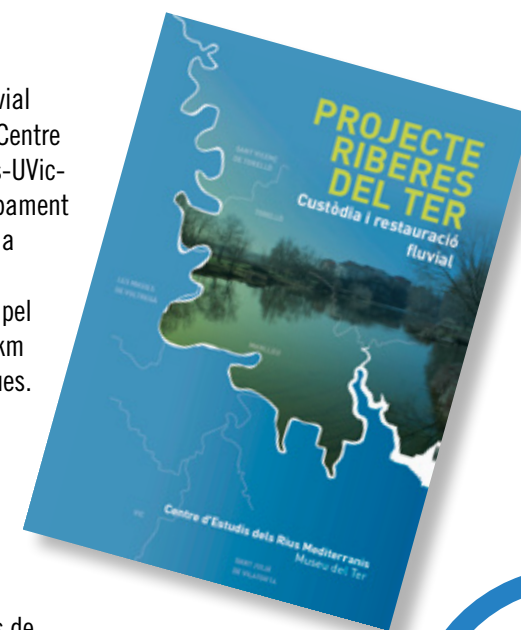

Riberes del Ter

EL 2019 HI HAN DESTACAT ELS TREBALLS DEL PROJECTE EUROPEU LIFE ALNUS, DE CONSERVACIÓ DE VERNEDES EN RIUS DE CATALUNYA

6
ajuntaments

El projecte marc de custòdia fluvial "Riberes del Ter", coordinat pel Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis-UVic-UCC, consisteix en el desenvolupament d'acords i actuacions de custòdia fluvial amb propietaris públics i privats a la conca del Ter. Vetlla pel bon estat de conservació de 25 km de riu i 74,1 hectàrees riberenques. El 2019 hi han destacat els treballs del projecte europeu Life Alnus, de conservació de vernedes en rius de Catalunya. S'han dut a terme gestions per a l'establiment de règims de cabals ambientals, propostes de restauració hidromorfològica del riu i la delimitació per a la seva incorporació a la Xarxa Natura 2000, d'espais naturals protegits, i activitats de monitoratge abans i després de dur a terme actuacions de restauració. S'ha establert un acord amb l'empresa Estabanell y Pahisa SA per alliberar cabals ambientals a dos salts hidroelèctrics d'Osona i el Ripollès.

25km
de riu

74,1
hectàrees

<http://www.museudelter.cat/riberesdelter/>

El tresor de la Quimeta. El Museu del Ter en família

231
visitants

231 visitants han conegut el Museu gràcies a aquest joc de pistes ideal per fer la visita amb nens i nenes.

Visites teatralitzades amb l'Assumpta i en Quim

En Quim i l'Assumpta, antics treballadors de la fàbrica, acosten el Museu de forma singular als visitants. Enguany les representacions s'han fet per a 895 visitants. Destaquem les representacions que es van fer amb motiu del Dia Internacional dels Museus, la Festa Major de Manlleu, els diumenges del mes d'agost o la Festa del Porc i la Cervesa.

895
visitants

Els diumenges a la vora del Ter

Els diumenges de cada mes, a les 11 h, el Museu proposa una activitat de descoberta del patrimoni natural o industrial del Ter: la colònia Rusiñol, els ocells de riu, la colònia de Borgonya (Sant Vicenç de Torelló) i un taller per investigar la salut del Ter a Manlleu. 529 persones han participat en aquestes activitats l'any 2019.

529
participants

#TeatredeMuseu sobre la història del cinema amb l'Institut del Ter #MAGNET

“Sessió contínua”, l'espectacle produït amb Corcia Teatre, ha tingut el contrapunt dels alumnes de l'Institut del Ter amb un espectacle sobre la història del cinema, fet pels alumnes, en el marc del programa MAGNET d'aliança educativa entre l'institut i el Museu. L'espectacle ha comptat amb la direcció de Joan Roura, membre de Corcia Teatre. És el segon any que es du a terme aquesta activitat que vincula teatre i coneixement de l'entorn.

VEURE VÍDEO

Sortides per descobrir el sistemes naturals

TOTES LES SORTIDES

495

participants

El programa de sortides naturalistes per Osona ha complert sis anys amb activitats i sortides gratuïtes i obertes a tothom. S'havien programat 15 sortides amb la novetat d'una dedicada als insectes. Les inclemències del temps van obligar a anul·lar-ne dues. El 2019 la jornada "Bioblitz Osona" s'ha dut a terme en l'entorn del riu Gurri a Vic, amb una quinzena d'especialistes en flora i fauna i la participació de voluntaris que van analitzar la biodiversitat d'aquell

espai. Les 13 activitats fetes finalment han comptat amb la participació de 495 persones. Aquest programa s'organitza amb el Grup de Naturalistes d'Osona i la col·laboració d'altres institucions i entitats naturalistes.

EL 2019 LA JORNADA "BIOBLITZ OSONA" S'HA DUT A TERME EN L'ENTORN DEL RIU GURRI A VIC, AMB UNA QUINZENA D'ESPECIALISTES EN FLORA I FAUNA I LA PARTICIPACIÓ DE VOLUNTARIS

"Sessió contínua". #TeatredeMuseu sobre la història del cinema

L'ESPECTACLE VA ESTAR DISSENYAT NOVAMENT PER LA COMPANYIA CORCIA TEATRE

12
representacions

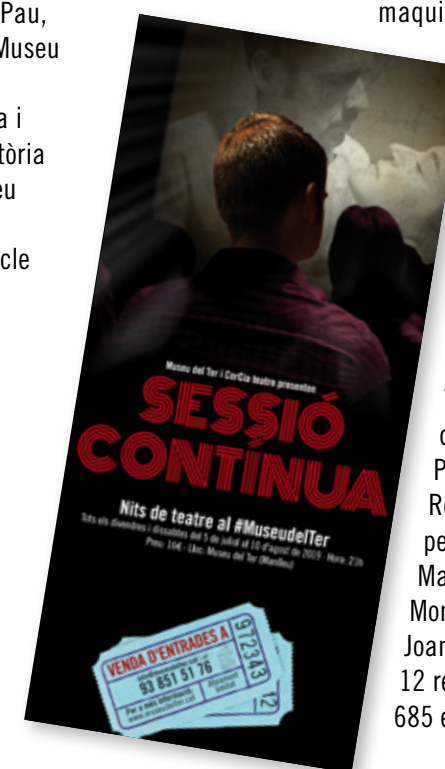
685

espectadors

El vuitè espectacle produït amb la companyia Corcia Teatre per a les nits d'estiu al Museu del Ter ha estat un viatge a la història del cinema a Manlleu. La recuperació dels objectes de l'antiga cabina de projecció de l'antic cinema d'en Pau, ara conservats pel Museu del Ter, va impulsar un treball de recerca i divulgació de la història del cinema a Manlleu que va tenir el punt àlgid amb l'espectacle

"Sessió contínua". La història es desenvolupava en dos espais. Per una banda, en un antic cinema que podria ser qualsevol de les múltiples sales del Manlleu de la segona meitat del segle XX. El segon espai és la casa de l'antic maquinista d'aquest

cinema, que rememora una vida marcada per la seva relació amb el setè art. L'espectacle va estar dissenyat novament per la companyia Corcia Teatre, escrit i dirigit per Anna Presegué i Joan Roura, i interpretat per Jordi Arqués, Marcel Cobos, Laia Monforte, Cesc Pérez i Joan Roura. Es van fer 12 representacions amb 685 espectadors.

VEGEU VÍDEO

Restaurant la història del cinema amb alumnes de l'Institut del Ter #MAGNET

Un altre grup d'alumnes de l'Institut del Ter van fer una feina important de recuperació de bona part del objectes procedents de la cabina de projecció de l'antic cinema d'en Pau amb els tècnics del Museu del Ter. El projecte RestauraTer es fa cada curs des que es va iniciar la relació entre el Museu i el centre educatiu en el marc del programa Magnet d'aliança educativa contra la segregació escolar entre el Museu del Ter i l'Institut del Ter.

Aneu a la web del projecte MAGNET:
<https://magnet.cat/>

8a Mostra de Cinema Etnogràfic

UNA PLATAFORMA PER VISUALITZAR I INCENTIVAR LA RECUPERACIÓ D'ANTIGUES FILMACIONS AMB INTERÈS ETNOGRÀFIC

Per setè any consecutiu el Museu ha participat en la Mostra de Cinema Etnogràfic de la Direcció General de Cultura Popular amb un important desplegament territorial. Les 9 sessions previstes es van fer en 8 localitats diferents: Manlleu (2), Roda de Ter, Torelló, Vic, Folgueroles, Taradell, Ripoll i la Vall d'en Bas, i van acollir 723 espectadors. La mostra s'ha convertit també en una plataforma per visualitzar i incentivar la recuperació d'antigues filmacions amb interès etnogràfic. Una iniciativa per donar a conèixer i posar en valor el nostre patrimoni.

725
espectadors

Cultura viva 2019. VIII Jornada de presentació de la recerca etnològica

L'any 2019 hem arribat a la vuitena edició d'aquesta jornada ja plenament consolidada i punt de trobada de les investigadores i investigadors del patrimoni etnològic a la Catalunya Central. Enguany, la jornada es va celebrar el 30 de novembre a Roda de Ter amb la col·laboració del Museu Arqueològic de l'Esquerda. S'hi van presentar 10 recerques sobre musicologia, agricultura social, religiositat popular, el cinema com a activitat de lleure quotidià, les festes populars o les tines urbanes i el patrimoni vitivinícola del nostre país. El programa Cultura Viva és una iniciativa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial i té com a objectiu comunicar els resultats de les recerques científiques sobre temes etnològics que es fan a Catalunya.

LA JORNADA ES VA CELEBRAR EL 30 DE NOVEMBRE A RODA DE TER AMB LA COL·LABORACIÓ DEL MUSEU ARQUEOLÒGIC DE L'ESQUERDA

Publicació del llibre *Els jardins de la industrialització al Ter*

És el resultat d'un llarg treball de recerca iniciat pel Museu del Ter l'any 2006 que ha vist la llum dins de la col·lecció "Patrimoni Industrial. Temes", dirigida i coordinada pel Museu

Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya (mNACTEC) amb Rafael Dalmau Editors. Els autors són Pere Casas Trabal, Jordi Cirera Bach, Carles García Hermosilla, Jordi Grané Casellas, Joan Molera González i Manel Vicente Espliguero. El llibre es va presentar al Museu el 10 de juliol. L'obra amplia el focus

sobre el patrimoni industrial amb un nou centre d'interès: els jardins. Als conjunts industrials de les vores del Ter, descobrim, a banda de rescloses, canals, fàbriques, blocs d'habitatges obrers i residències burgeses, un important conjunt de jardins i verd urbà. Els empresaris i inversors que iniciaven les aventures industrials a la vora del Ter no concebien els espais exclusivament per a la producció. Promovien una ocupació simbòlica del territori. I en aquesta ocupació els jardins van adquirir un pes important que s'havia posat poc en relleu.

AMPLIA EL FOCUS SOBRE EL PATRIMONI INDUSTRIAL AMB UN NOU CENTRE D'INTERÈS: ELS JARDINS

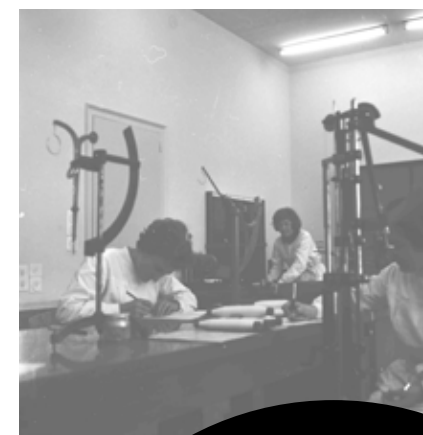
II Jornada de memòria democràtica d'Osona a Torelló

Les jornades es van celebrar aquest any a Torelló el 20 de novembre (Museu de la Torneria) i el 3 de desembre (Teatre Cirvianum) amb el títol "80 anys de la fi de la Guerra Civil i els camins de l'exili". La jornada ha estat organitzada per l'Arxiu Comarcal d'Osona, el Museu de la Torneria de Torelló, el Patronat d'Estudis Osonencs, el Consell Comarcal d'Osona, la Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, Òmnium Cultural d'Osona i el Museu del Ter.

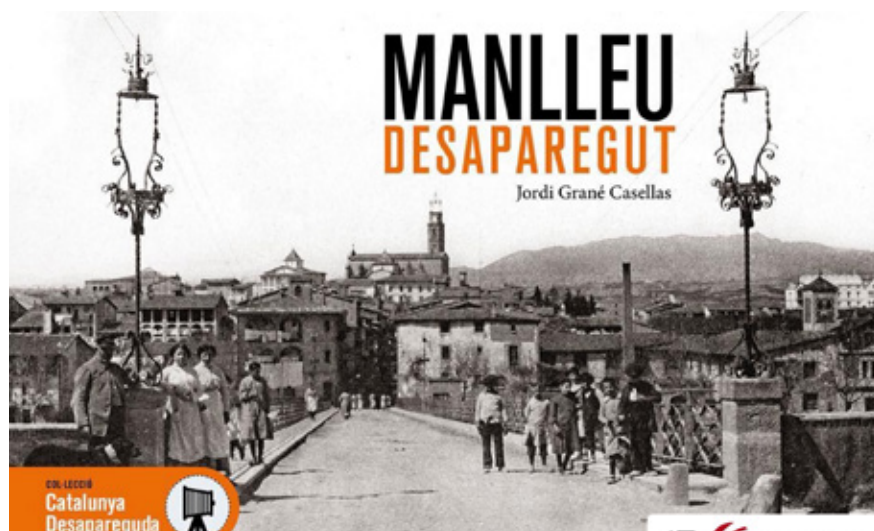
Recuperació i documentació de fons fotogràfics històrics

La recuperació i documentació de fons fotogràfics de procedències molt diverses ha estat una de les línies de treball del Museu del Ter els darrers anys. L'any 2019 s'han incorporat nous fons al Museu i s'han continuat les tasques de digitalització i documentació de fons ingressats durant els anys anteriors. Per exemple, el fons Espadamala, Bracons i Riera, Pere Torrents Farnell, Ayats Abeyà de Dolors Abeyà, els procedents dels tallers de catalogació col·lectiva, etc. En total, els fons del Museu compten amb 17.679 fotografies documentades i un nombre imprecís de fotografies digitalitzades que supera les 30.000 imatges.

17679

fotografies
documentades

Publicació del llibre de fotografia històrica “Manlleu Desaparegut”

Es tracta d'una publicació de l'Editorial Efadós amb 170 fotografies històriques que es nodreix en bona part de les col·leccions fotogràfiques recuperades durant els darrers anys pel Museu del Ter, com el fons de Francesc Rierola Masferrer, Rafael Rueda, Jaume Salarich, o els procedents dels tallers “Desvetllem la memòria”, de recuperació i catalogació col·lectiva de fotografia històrica. L'autor del llibre és Jordi Grané, historiador del Museu del Ter.

ES NODREIX EN BONA PART DE LES COL·LECCIONS FOTOGRÀFIQUES RECUPERADES DURANT ELS DARRERS ANYS PEL MUSEU DEL TER

Història del Teatre a Manlleu

La historiadora Judit Caballeria coordina un projecte de recerca sobre la història del teatre a Manlleu que ha estat la base per a la preparació de l'exposició “Manlleu, ciutat de teatre”. Des del segle XIX Manlleu, com altres ciutats industrials, manté una intensa relació amb el teatre d'arrel popular. La recerca ha permès reconstruir aquesta relació durant gairebé dos segles.

HA ESTAT LA BASE PER A LA PREPARACIÓ DE L'EXPOSICIÓ “MANLLEU, CIUTAT DE TEATRE” (2020)

Història del cinema a Manlleu

La recuperació de la cabina de projecció i els seus objectes del cine d'en Pau de Manlleu va impulsar un projecte de recerca dut a terme per l'historiador Gerard Vallejo sobre el cinema a Manlleu que va dotar de continguts la producció de l'espectacle “Sessió contínua”. Un breu resum d'aquest treball es va exposar a la recepció del Museu durant el temps de representació de l'espectacle.

AQUESTA RECERCA VA DOTAR DE CONTINGUTS LA PRODUCCIÓ DE L'ESPECTACLE “SESSIÓ CONTÍNUA”

Manlleuents al camp de concentració nazi de Mauthausen

L'exposició “No se'n parlava. Represaliats i represaliades pel franquisme a Manlleu” va permetre recuperar la memòria de Pere Bonal, un dels manlleuents mort al camp de concentració nazi de Mauthausen. Amb aquest treball vam prendre consciència de la manca de coneixement i reconeixement dels manlleuents que van patir la mateixa sort. Per aquest motiu, s'ha iniciat un treball de recerca per aprofundir en la història d'aquests

manlleuents amb la finalitat de fer un reconeixement en el 75è aniversari de l'alliberament del camp l'any 2020. Les historiadores Imma Domènech i Assumpta Tort són les coordinadores d'aquest treball.

UN TREBALL DE RECERCA PER APROFUNDIR EN LA HISTÒRIA D'AQUESTS MANLLEUENTS AMB LA FINALITAT DE FER UN RECONeixEMENT EN EL 75è ANIVERSARI DE L'ALLIBERAMENT DEL CAMP L'ANY 2020

El patge reial de can Faja

El 24 de desembre de 2019 la històrica botiga Joguines i Complementes Faja, can Faja, del carrer del Pont va tancar definitivament les portes. L'activitat comercial de la família Faja a Manlleu s'havia iniciat l'any 1943 amb una botiga de reparació i venda de bicicletes al carrer Sant Domènec. Amb motiu del tancament, la seva propietària, Maria Rosa Faja, ha fet donació al Museu del Ter d'un dels objectes més representatius i populars

que els manlleuencs i manlleuenques relacionen amb les festes de Nadal i Reis: la bústia amb forma de Patge Reial on dipositaven les cartes als Reis d'Orient els nens i nenes de Manlleu i altres poblacions de la comarca. Feia més de 60 anys que el patge reial de can Faja decorava l'entrada de la botiga durant aquestes dates de Nadal i Reis. Ara es conserva al Museu del Ter i continuarà apareixent quan els Reis d'Orient el necessitin.

UN DELS OBJECTES MÉS REPRESENTATius I POPULARS QUE ELS MANLLEUENCs I MANLLEUENQUES RELACIONEN AMB LES FESTES DE NADAL I REIS

Les col·leccions

A finals de 2019 el Museu té 6.216 objectes registrats a les seves col·leccions, 181 més que a finals de 2018. S'ha fet també una revisió i actualització de la ubicació de tots els objectes del magatzem de Filatures Manlleu.

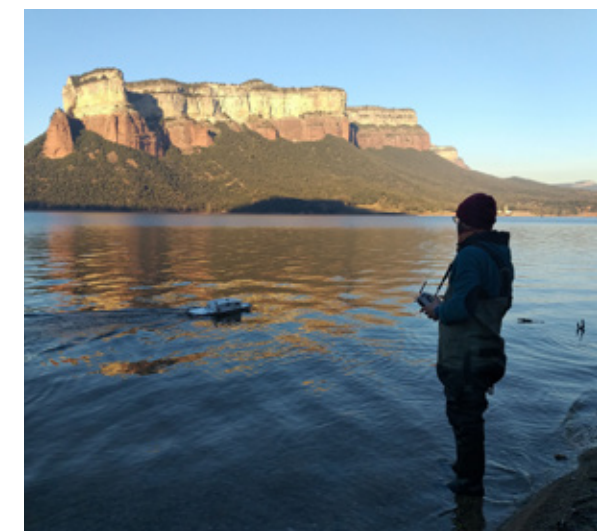
La recerca al Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis – UVic - UCC

El CERM col·labora amb altres universitats, centres de recerca i nombroses institucions, de Catalunya i Europa. Entre els projectes europeus de recerca, destaquen el projecte Horizon 2020 Intcatch que prova noves eines per a l'anàlisi de l'aigua en rius i embassaments, el Projecte Life Alnus, centrat en la conservació del bosc de ribera, i el projecte Life MigratoEbre, que pretén recuperar espècies de peixos

migradors amenaçades i millorar la gestió del tram final del riu Ebre. Durant l'any 2019 el CERM ha dut a terme nombrosos projectes de recerca aplicada a empreses i institucions sobre poblament de peixos, avaluació d'estat ecològic, etc. Cal afegir que membres del CERM el 2019 han participat a congressos i jornades nacionals i internacionals.

EL CENTRE D'ESTUDIS DEL RIUS MEDITERRANIS-UVIC-UCC HA SEGUIT PARTICIPANT L'ANY 2019 EN TRES PROJECTES EUROPEUS

Visiteu la web del CERM, àrea ambiental del Museu del Ter:
<https://mon.uvic.cat/cerm/>

Projecte europeu Horizon 2020 Intcatch

Aquest projecte del CERM-UVic ha provat noves eines per a l'anàlisi de l'aigua, simultàniament al riu Ter, a dos afluents del Tàmesi, al Regne Unit, en un llac d'Itàlia i en embassaments de Grècia. El juny vam acollir una reunió de seguiment d'aquest projecte europeu, que va aplegar una cinquantena de representants dels 20 centres de recerca. La trobada va incloure una demostració de les eines desenvolupades al llarg del projecte, com un dron aquàtic analitzant l'aigua del Ter a Manlleu i una estació fixa de control de l'aigua del Ter, instal·lada a la planta potabilitzadora d'Aigües Vic a Malars.

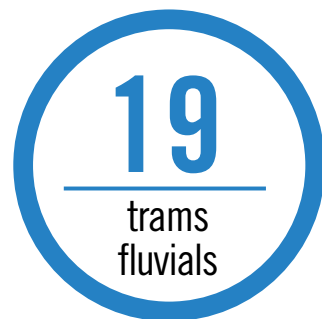
Projecte Life MigratoEbre

El CERM porta la coordinació científica del projecte europeu, Life MigratoEbre, que pretén recuperar espècies de peixos migradors amenaçades i millorar la gestió del tram final del riu Ebre. Com a novetat, des del de març de 2019 les instal·lacions de l'IRTA (Institut de Recerca i Tecnologies Agroalimentàries) a Sant Carles de la Ràpita acullen quatre esturions europeus que s'hi van traslladar des de França. Es tracta dels primers exemplars d'aquesta espècie que es duen a l'Ebre des que hi van desaparèixer fa prop de cinquanta anys. Així s'enceta un programa de sensibilització de la població local i catalana sobre la importància i pas previ per, d'aquí a un temps, portar-ne de més joves per a la seva reintroducció al riu.

Estat ecològic dels rius d'Osona

El conjunt de rius i rieres d'Osona té una qualitat biològica bona o molt bona, segons es desprèn de l'avaluació regular de l'estat ecològic dels cursos fluvials de la comarca que, un any més, ha dut a terme el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis de la UVic-UCC. A la primavera i a l'estiu es van mostrejar un total de 19 trams fluvials: quinze tenien una qualitat biològica bona o molt bona. A cap punt, el resultat de l'avaluació va ser molt dolent. Els resultats, que es mantenen en

EL CONJUNT DE RIUS I RIERES D'OSONA TÉ UNA QUALITAT BIOLÒGICA BONA O MOLT BONA

la línia dels últims anys, s'atribueixen principalment a una pluviometria i cabals elevats. Encara queden alguns trams on la qualitat és mediocre i dolenta on els investigadors del CERM alerten que caldria treballar per revertir la situació.

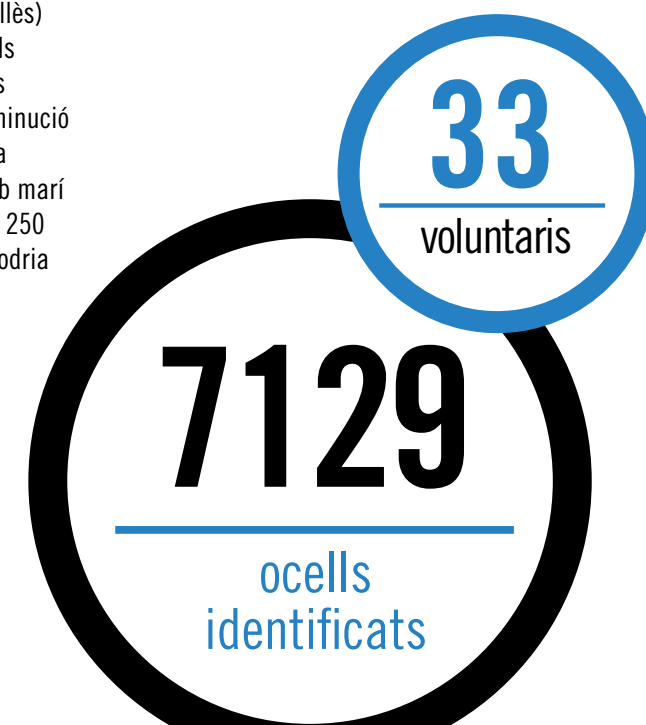
Cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter

El CERM coordina cada mes de gener aquest cens al riu Ter a les comarques del Ripollès, Osona i part de la Selva, fins al pantà del Pasteral. El 12 de gener es van identificar un total de 7.129 ocells aquàtics hivernants gràcies a la participació de diverses entitats (el Grup de Naturalistes d'Osona (ICHN – IEC),

el Grup d'Anellament de Calldetenes - Osona i el GEDENA - Ripollès) i 33 voluntaris. Els resultats del cens recullen una disminució significativa de la presència del corb marí gros, amb només 250 exemplars, que podria

ser circumstancial; el seu poblament sol fluctuar entre els 400 i els 800 ocells. En relació a les dues espècies més presents a l'àrea estudiada, es manté una presència abundant del gavià argentat, sobretot a Osona, i l'ànec collverd, localitzat sobretot en entorns urbans, on es troben més protegits i, en ocasions, sobrealimentats, ha assolit una xifra total, rècord, de 1.529 ocells.

ELS RESULTATS DEL CENS RECULLEN UNA DISMINUCIÓ SIGNIFICATIVA DE LA PRESÈNCIA DEL CORB MARÍ GROS

3044

Visitants exposicions
temporals

2852

Visitants
en grup

3426

Públic activitats
acollides

87

Activitats
pròpies

619

Sessions d'activitats
pròpies

6

Exposicions temporals de
producció pròpia

7

Exposicions
temporals

3482

Visitants
individuals

26735

Públic total

60

Activitats
acollides

3871

Twitter

9687

Facebook

106

Sessions d'activitats
acollides

2369

Instagram

82339

Visitants
al web

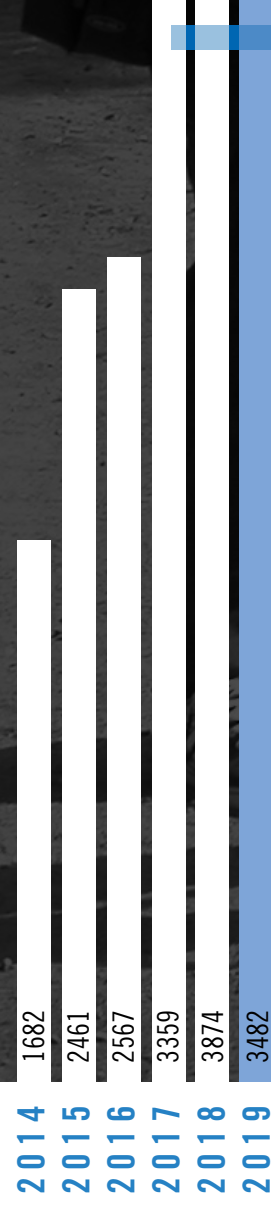
10609

Acció
educativa

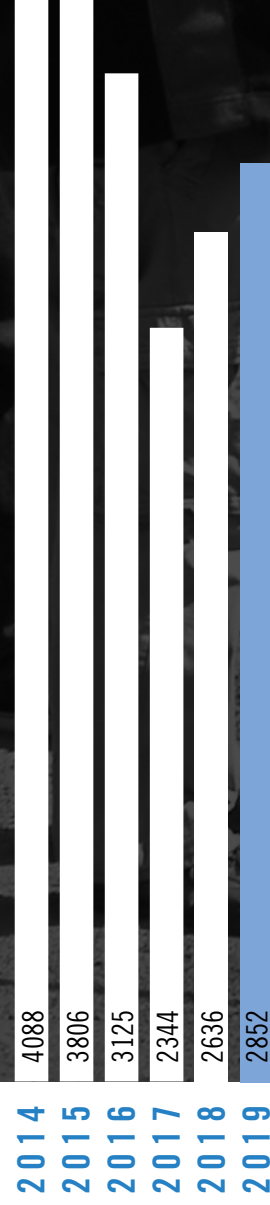
3322

Públic activitats
pròpies

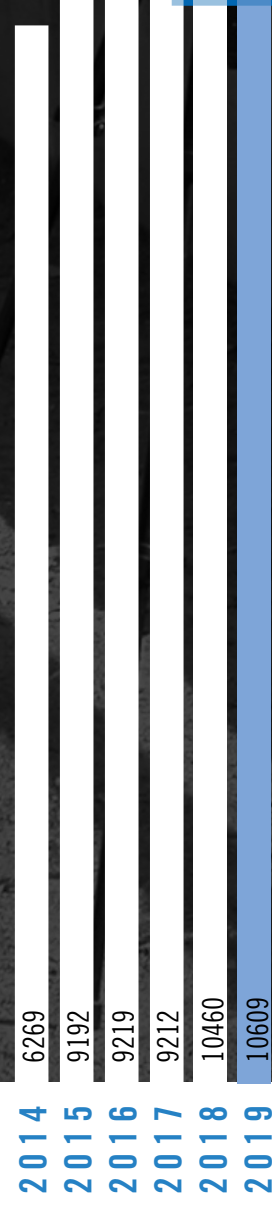
VISITANTS INDIVIDUALS

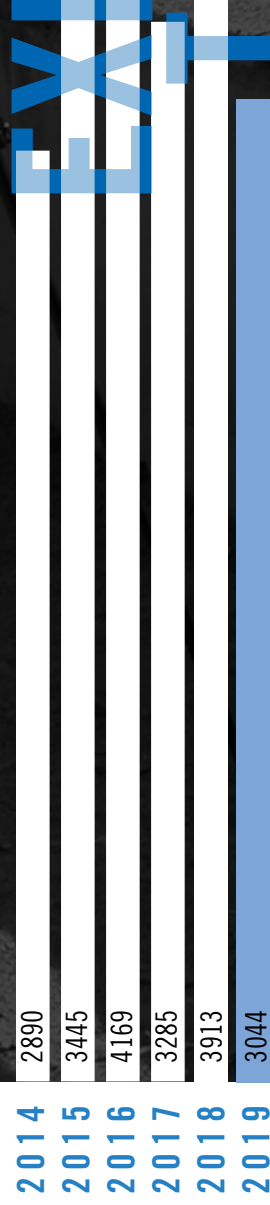
VISITANTS GRUPS

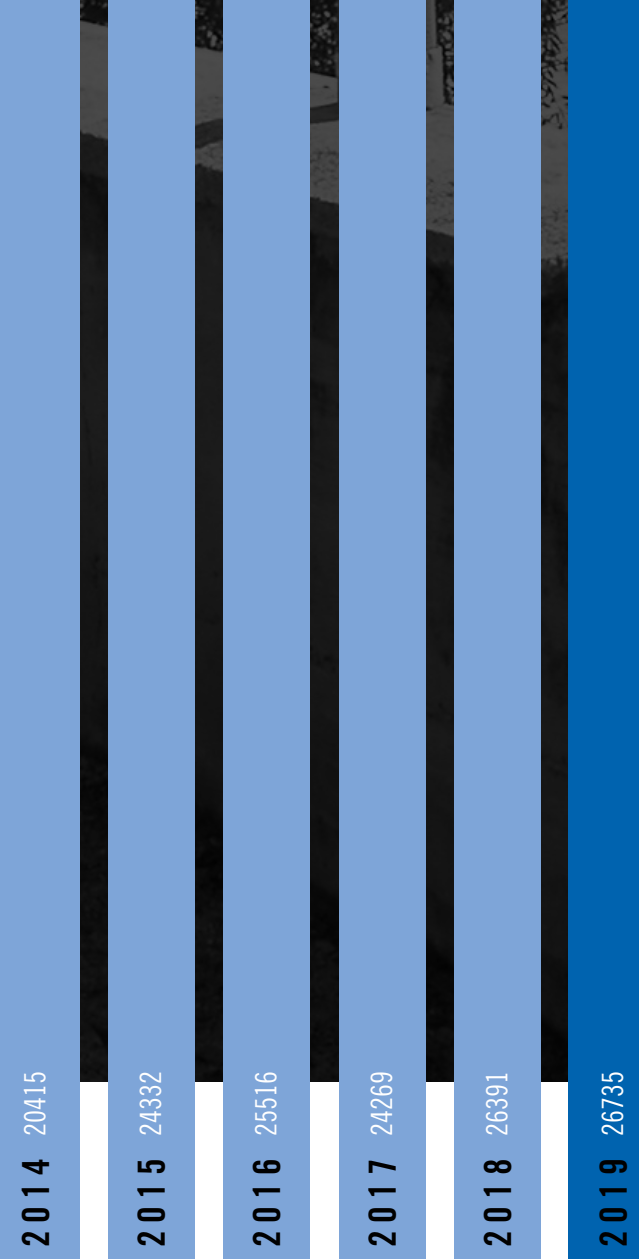
ACCIÓ EDUCATIVA

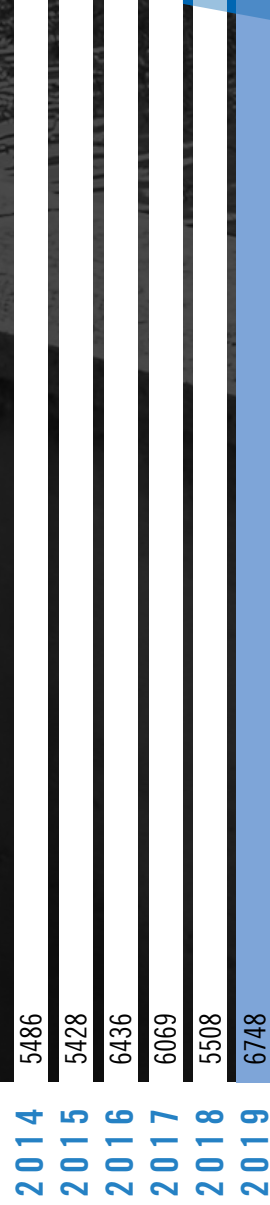
EXPOSICIONS TEMPORALS

PÚBLIC TOTAL 2014-2019

ACTIVITATS

ME MÒRIA MUSEU DEL TER

Fotografies:
Maria Aguilà, Roger Baulenas,
Lluís Grané, Èric Motger, Immaculada Tubau,
Xevi Vilaregut, CERM -UVic-UCC
i Museu del Ter.

www.studidf.com

**MUSEU
DEL TER**

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

CERM
Centre d'Estudis
dels Rius Mediterranis
UVIC | UVIC-UCC

**Ajuntament
de Manlleu**

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**Diputació
Barcelona**

xarxa de municipis

#Museudelter

#MANLLEU

Passeig del Ter, 2
Tel 93 851 51 76
info@museudelter.cat
www.museudelter.cat

